

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ГО «ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНИХ ТА ЕКОЛОГО-ЕНЕРГЕТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»
ОПЕРАТОР ГАЗОРОЗПОДІЛЬНИХ МЕРЕЖ АТ «ВОЛИНЬГАЗ»
ЛУЦЬКА РАЙОННА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
СЕКРЕТАРІАТ УПОВНОВАЖЕНОГО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПРАВ ЛЮДИНИ
НОВОВОЛИНСЬКА МІСЬКА РАДА
ВОЛИНСЬКА ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ UNIVERSIDAD DE SEVILLA
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
AGH UNIVERSITY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY IN KRAKOW
INSTITUT OF ECONOMICS OF ACADEMIA SINICA (Китайська Республіка-Тайвань)
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION, (Словацька Республіка)
VYSOKÁ ŠKOLA DANUBIUS, (Словацька Республіка)
UNIVERSITY OF MARYLAND, COLLEGE PARK, (USA)
UNIVERSITY OF ECONOMY IN BYDGOSZCZ, (Республіка Польща)

**I МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ
«СОЦІАЛЬНО-КОМПЕТЕНТНЕ УПРАВЛІННЯ
ТА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР
В УМОВАХ ВОЄННОЇ ЕКОНОМІКИ
(28-29 жовтня 2022 року, м. Луцьк (Україна),
м. Подгайська (Словацька Республіка))**

Збірник тез

Луцьк – 2022

УДК 330.341.1(477):[316.47:502:620.9:34

Рекомендовано до друку науково-технічною, ГО «Інститут економічних та еколого-енергетичних досліджень» (Протокол № 9 від 31.10.2022 р.).

Рецензенти:

Лагодієнко Володимир – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри маркетингу підприємництва та торгівлі, Одеський національний технологічний університет.

Длугопольський Олександр – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки та економічної теорії, Західноукраїнський національний університет.

Соціально-компетентне управління та безпека підприємницьких структур в умовах воєнної економіки: матеріали I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції , (28-29 жовтня 2022 року), м. Луцьк: СПД Галяк Жанна Володимирівна, друкарня "Волиньполіграф", 2022. 315 с.

ISBN 978-617-7843-44-2

В даному виданні розміщено вибрані праці, що за змістом своїм розкривають наступну проблематику: соціально-економічний потенціал України в умовах воєнного стану; екологічний потенціал України в умовах воєнного стану; енергетичний потенціал України в умовах воєнного стану; підприємництво в Україні за умова воєнного стану; маркетингові процеси забезпечення стабілізації держави в умовах воєнного стану; фінансово- інвестиційна стабілізація держави в умовах воєнного стану; нормативно-правове забезпечення стабілізації держави в умовах воєнного стану; публічне управління, адміністрування в умовах воєнного стану.

ISBN 978-617-7843-44-2

© «ВНУ ім. Лесі Українки»
© ГО «ІЕЕЕД», 2022

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЛАНЦЮГА ПОСТАЧАНЬ У СФЕРІ ПРОДУКТОВОГО РІТЕЙЛУ У ВОЄННИЙ ЧАС

Український мережевий ритейл є однією з галузей у країні, яка протягом 2020-2021 рр. (попри пандемію та карантин), входила у п'ятірку найбільш прибуткових сфер економіки України. За даними [1], сумарно за рік продуктові торговельні мережі забезпечували оборот у понад 430 млрд грн. Війна в Україні стала викликом для всіх сфер її економіки, в тому числі, і продуктового ритейлу. За даними Асоціації ритейлерів України (РАУ) та Української ради торгових центрів (УРТЦ), загальна сума збитків, завданих торговельним мережам російським вторгненням, сягнула 50,7 млрд грн, а скорочення товарообігу за перші місяці війни становило 75% від довоєнного рівня [1]. Разом з тим, попри все, першочерговим завданням продуктового ритейлу стало забезпечення населення товарами високої соціальної значимості.

Основними проблемами продовольчих торговельних мереж у період воєнної економіки є такі: закриття чи руйнування магазинів та складів у районах бойових дій, втрата контролю над об'єктами на окупованих територіях; обмеження щодо асортименту та обсягів товару у постачальників; недоступність тих постачальників, які опинилися на території бойових дій чи в окупованих регіонах; суттєвий відтік покупців товарів у багатьох регіонах України; скорочення робочого часу магазинів унаслідок запровадження комендантської години; відтік персоналу через мобілізацію, евакуацію за кордон, міграцію у західні регіони; зменшення купівельної спроможності споживачів, економний шопінг; кардинальна економія енергоресурсів [1].

Війна в першу чергу спровокувала нестабільність функціонування логістики та ланцюга поставок по всій країні, що пов'язано з руйнуванням логістичних об'єктів унаслідок обстрілів, особливо у прифронтових регіонах; обмеження кількості перевізників (кілька великих логістичних операторів тимчасово зупинили свою діяльність, відповідно, компанії були змушені шукати індивідуальних перевізників і навіть створювати власний автопарк зі вживаних вантажівок, щоб задовольнити базові потреби з доставки); дефіцитом автомобільного транспорту, в тому числі через вилучення вантажівок на потреби армії, нестачу водіїв та паливної кризи; збільшенням часу доставки товарів за багатьма напрямками, а в деяких випадках її повної неможливості;

руйнуванням чи закриттям складів або потужностей постачальників; блокуванням імпорту; непрогнозованістю попиту. З початком бойових дій торговельні точки у віддалених регіонах були змушені самостійно закуповувати товар через відсутність логістики у постачальників. Також актуалізувалася потреба у формуванні стратегічних запасів і пріоритетність відвантажень товарів для гуманітарних штабів, потреб ЗСУ та тероборони тощо.

Із початком війни у більшості постачальників збільшилась відстань та час доставки продукції до торговельних точок, відбулась перебудова маршрутів, зменшилась швидкість проїзду шляхів, з'явилися додаткові чинники у вигляді блокувань [2]. Відповідно, у зв'язку із зростанням вартості перевезення продукції відбулось загальне здорожчання цін на товари, в тому числі, товари першої необхідності.

З метою стабілізації ситуації, пов'язаної з відновленням функціонування ланцюга поставок, продовольчі мережі запроваджували наступні рішення: зміна системи управління в напрямку посилення мобільності всіх служб, миттєве укладання угод з новими контрагентами задля уникнення зупинки процесу постачання у торгові точки, активізація договірної роботи щодо умов співробітництва та широка кооперація з постачальниками та іншими контрагентами; пошук перевізників на платформах; перехід від стандартного автоматизованого замовлення на повне ручне керування товарними категоріями; децентралізація логістичних потоків; скасування жорсткого графіку постачання у магазини, збільшення частки постачання по схемі PBL; формування щоденного та щотижневого плану закупівель в розрізі груп товарного класифікатора; перегляд всіх процедур, які приводили до затримок постачання товарів від постачальників до магазинів, в тому числі, щодо проведення змін в асортименті товарів; перегляд політики співпраці з партнерами, зміни в термінах оплати тощо.

Відзначимо, що потужна співпраця виробників і ритейлерів з реалізації продукції допомогли всім учасникам процесу бути гнучкими задля оперативного реагування на ситуацію на ринку та в країні у надскладних форс-мажорних обставинах.

Список використаних джерел

1. Ціна змін. Трансформація роздрібної торгівлі під час війни. URL: <https://hub.kyivstar.ua/news/czina-zmin-transformacziya-rozdribnoyi-torgivli-pid-chas-vijny/>. (дата звернення 15.10.2022).

2. Відновлення ланцюгів постачання галузі харчової промисловості в умовах воєнного та післявоєнного стану в Україні - <https://trademaster.ua/articles/313530>. (дата звернення 15.10.2022).